

Nr. 65
Din 25 mai 2020

Personal

**Domnului Fadei Nagacevski,
Ministru al Justiției**

Stimate Domule Ministru,

Societățile-membre ale Asociației Investitorilor Străini (FIA) Vă salută cordial și își exprimă înalta sa considerațiune.

După cum cunoașteți, economia Moldovei moderne este formată îndeosebi datorită eforturilor companiilor mari, preponderent cu investiții străine directe, și în special - membrii FIA.

FIA a fost fondată în septembrie 2003. Este prima Asociație apolitică și non-profit, formată din companii cu capital străin, care activează în Republica Moldova de peste 17 ani. Asociația reunește investitori, care au venit de pe piețe cu practici, culturi și experiențe diferite de desfășurare a afacerilor. În Asociație sunt investitori din: *Austria, Germania, Franța, Italia, Irlanda, România, Ucraina, Regatul Unit al Marii Britanii, Japonia, Turcia, Kazahstan, Statele Unite ale Americii și China.*

Astăzi, Asociația cuprinde 20 membri - acestea fiind cele mai mari companii cu capital străin, cu peste 24.000 de angajați. Volumul total al investițiilor companiilor-membre FIA se ridică la 1 miliard 250 milioane euro.

Investițiile companiilor-membre FIA acoperă practic toate sectoarele economiei: industrie, agricultură, infrastructură, financiar – bancare, automotive, telecomunicații și IT, sănătate și farmaceutică, distribuție, asigurări, audit și consultanță, etc. FIA cuprinde companii de diferite mărimi, cu o acoperire teritorială diferită, însă cu adevărat important este faptul, că acestea sunt companiile-lider în cadrul sectoarelor lor, care instituie / stabilesc standarde înalte în desfășurarea afacerilor și, cu certitudine, dau tonul în procesul de negociere cu autoritățile de stat privind condițiile-cadru de existență și dezvoltare a afacerilor.

Cartea Albă este o carte de vizită a Asociației și o "foaie de parcurs" privind modul de îmbunătățire al mediului de afaceri. Aceasta este elaborată de către experții FIA și publicată periodic de către Asociație, încă de la înființarea sa. Un capitol separat al Cărții Albe este "Sistemul Justiției", problemele abordare și soluțiile la acestea fiind de competența ministerului pe care îl gestionați DVS. Cartea Albă, 2019 o puteți accesa pe linkul de mai jos: https://fia.md/wp-content/uploads/2019/10/CARTEA_ALBA_2019_RO.pdf.

În baza convingerii ferme a membrilor FIA, instanțele de judecată și organele procuraturii Republicii Moldova, formate în condiții de corupție larg răspândite și de stat capturat, nu sunt în stare de sine stătător, fără monitorizare și sprijin din partea partenerilor externi de dezvoltare (UE și SUA), de a fi purificate de funcționari necinstiți și corupți, care sunt capabili doar temporar să suspende activitățile sale distructive, pentru a demonstra loialitate noilor autorități.

În temeiul celor menționate mai sus, Vă solicităm respectuos *examinarea și luarea în considerare a propunerilor incluse în capitolul "Sistemul Justiției" (se anexează), cu întreprinderea măsurilor corespunzătoare*. Considerăm că, acum, necătînd la starea de urgență în sănătate publică, este momentul oportun de a continua și iniția forme profunde în Sistemul Justiției. Pandemia va trece, societatea va fi nevoită să conviețuiască cu virusul COVID-19, însă membrii FIA privesc în perspectivă, avînd planuri și strategii de dezvoltare pentru zeci de ani înainte. În atare condiții, un Stat de drept și supremația Legii sunt imperioase pentru a continua investițiile în economia Moldovei, dar și pentru a atrage unele noi. De asemenea, suntem dispuși să participăm la o întreprindere, inclusiv virtuală, pentru a aborda detaliat și sistemic recomandările incluse în Cartea Albă.

În speranța că veți da curs acestei adresări, Vă mulțumim anticipat!

Cu o deosebită considerație,
Ana Groza
Director executiv

Anexa demersul nr. 65

Din 25 mai 2020

Sistemul Justiției

Experții companiilor membre FIA vin cu următoarele măsuri:

Crearea unei Misiuni Temporare Speciale de Monitorizare a partenerilor de Dezvoltare

Se propune crearea, cu suportul partenerilor de dezvoltare, a unei Misiuni Temporare Speciale de Monitorizare (pentru o perioadă de până la 10 ani). Membrii Misiunii de Monitorizare trebuie să aibă acces nelimitat și fără restricții la toate materialele și actele organelor de drept și competența de a verifica obiectivitatea deciziilor în toate etapele procesului de justiție: de la intentarea cauzelor penale, până la adoptarea deciziilor irevocabile a instanțelor de judecată. În acest sens, evident, sunt necesare atât disponibilitatea partenerilor de dezvoltare de a susține acest proiect, cât și disponibilitatea Parlamentului de a modifica legislația Republicii Moldova.

Asigurarea unui proces transparent de selectare a judecătorilor

Procesul de selectare a candidaților la funcția judecătorilor, a procurorilor și a colaboratorilor organelor de drept (MAI, SIS, Serviciul Vamal) trebuie să fie realizat de către comisii de specialitate și cu participarea obligatorie a Misiunii de Monitorizare a partenerilor de dezvoltare, ținând cont de pregătirea profesională, integritatea, capacitatea și eficiența candidaților.

Modificarea legislației și crearea de programe, care să permită atragerea specialiștilor străini competenți, pentru a activa în cadrul organelor procuraturii, organelor afacerilor interne și a Curții Supreme de Justiție

În prezent, legislația interzice cetățenilor străini să activeze în cadrul instanțelor de judecată, procuraturii și organelor de drept (Ministerul Afacerilor Interne, SIS, Serviciul Vamal).

Introducerea mecanismelor anticorupție pentru selectarea judecătorilor, procurorilor și colaboratorilor organelor de drept (MAI, SIS, Serviciul Vamal) și controlul activității acestora

Consolidarea legislativă cu privire la obligarea judecătorilor, procurorilor și colaboratorilor organelor de drept de a depune anual declarații privind veniturile, declarații de bunăvoință / integritate (lipsa conflictului de interese în procesul de luare a deciziilor) și declarații privind gradul de rudenie, inclusiv legăturile spirituale tradiționale (nași, fini, cumetri, etc.). Asigurarea permanentă a monitorizării modului de viață al judecătorilor, procurorilor și al colaboratorilor organelor de drept, a veniturilor și cheltuielilor acestora. Refuzul acestor persoane de a demonstra legalitatea surselor de origine a proprietății / bunurilor / averii trebuie să devină motiv de concediere. Implementarea măsurilor sus-

indicate urmează a fi în responsabilitatea Misiunii de Monitorizare a partenerilor de dezvoltare, obligând organele de drept și de control să prezinte angajaților Misiunii toată informația necesară.

Implementarea evaluării și reevaluării anuale a judecătorilor și procurorilor

Evaluarea și reevaluarea judecătorilor și procurorilor trebuie să fie efectuate anual de către Comisia de Evaluare, constituite cu participarea experților străini, profesorilor notorii de drept / juriștilor notorii și membrilor ai societății civile. În prezent, Comisia de Evaluare este constituită din 5 judecători și 2 membri ai societății civile. Pentru evaluarea obiectivă și completă a candidaților este necesar ca membrii Comisiei de Evaluare, să fie selectați nu de aceiași judecători sau de către Consiliul Superior al Magistraturii, dar să fie aleși în rezultatul unui concurs transparent, desfășurat de către Comisia de Evaluare, în componența căreia vor intra reprezentanți ai Misiunii de Monitorizare a partenerilor de dezvoltare, Ministerului Justiției, Parlamentului și reprezentanți ai societății civile. Pentru aceasta, este necesar de introdus modificările corespunzătoare în prevederile legislației în vigoare.

”De-criminalizarea” infracțiunilor economice

Considerăm imperioasă de-criminalizarea infracțiunilor economice, cu excepția infracțiunilor care se comit în sfera bancară, spălarea banilor, fraudei economice, falsificării documentelor și bancnotelor. Este necesară recalificarea unor astfel de infracțiuni economice din ”grave” în ”mai puțin grave”, revizuirea plafoanelor monetare prezentate în CPP și raportarea lor la realitățile economiei.

Asigurarea specializării judecătorilor

Spre regret, în prezent, nu sunt judecători calificați / competenți în domeniul comercial, concurențial, drept intelectual, protecția datelor cu caracter personal ș.a.

Introducerea în timpul perioadei de tranziție a interdicției de aplicare a arestului pentru comiterea infracțiunilor economice și de proprietate

Interdicția de aplicare a arestului ca măsură de reprimare pentru infracțiunile economice și de proprietate, prejudiciul cărora nu depășește 250.000 EURO. În prezent, această măsură este folosită în mod abuziv pentru a exercita presiuni asupra oamenilor de afaceri și pentru a obține dovezi fictive.

Reformarea statutului de judecător de instrucție

În prezent, un judecător de instrucție recunoaște forțat toți pașii întreprinși de către procuror, deoarece se află într-o poziție vulnerabilă. În cazul respingerii cererii procurorului, acesta contestă decizia judecătorului la Curtea de Apel, care poate anula decizia judecătorului, și, în acest caz, în privința judecătorului de instrucție, același procuror intenționează procesul de urmărire penală cu privire la luarea de decizii ilegale.

Reducerea termenului de examinare a dosarelor în instanțele de judecată

Stabilirea termenului limită de examinare a dosarelor în instanțele de judecată, mai ales dacă măsura preventivă reprezintă arestul.

Excluderea procedurii ”medierea judiciară”

Această procedură este una formală și care tergiversează procesul de judecată pe 45 de zile. Practica instanțelor judecătorești demonstrează ineficacitatea acestui instrument, or în marea majoritate a cazurilor părțile eșuează în încheierea tranzacțiilor de împăcare în cadrul procedurii de mediere (scopul în sine al instrumentului procedural dat). Mai mult, încheierea unei tranzacții de împăcare, de către părțile implicate în litigiu, este posibilă și în afara / în lipsa procedurii de mediere judiciară, fapt ce conturează ineficacitatea acestui instrument. De asemenea, cadrul normativ în vigoare permite părților unui litigiu să încheie o tranzacție de împăcare și în afara unui proces de judecată (tranzacția de împăcare prin care se previne un proces de judecată), punând astfel la îndemâna părților, mecanisme de soluționare ale litigiilor pe cale extrajudiciară.

Personalizarea, pe portalul instanțelor de judecată, a dosarelor și hotărârilor judecătorești cu participarea persoanelor juridice

În prezent, aceste materiale conțin lacune în numele participanților la procesele și deciziile instanțelor.

Actualizarea continuă a paginilor web ale instanțelor de judecată

Actualizarea continuă a paginilor web ale instanțelor de judecată, cu adăugarea de filtre suplimentare de căutare pentru fișierele care așteaptă să fie revizuite și audierile judiciare. În plus, obligarea personalului instanțelor de judecată competente, de a actualiza informațiile furnizate pe site, cu indicarea corectă, precisă și unică. Indicarea diferitor versiuni ale denumirilor de instituții nu ar trebui să fie permisă (de exemplu, ANRCETI / Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice sau Tehnologii Informaționale / Agenția Națională pentru Reglementarea Tehnologiilor Electronice și Informaționale), a numelor persoanelor fizice și juridice implicate în proces, informațiile privind rezultatele ședințelor, programul / orarul următoarelor ședințe etc. în cei mai scurți termeni posibili, pentru a asigura cea mai eficientă implicare în acest proces. De asemenea, considerăm necesară asigurarea funcționalității sistemului informațional de fișiere electronice pentru a accesa conținutul fișierelor direct de pe Internet.

Asigurarea controlului judiciar și parlamentar asupra conținutului solicitărilor

Asigurarea controlului judiciar și parlamentar asupra conținutului solicitărilor primite de la organele de control către furnizorii de servicii electronice, în capitolul solicitării de decriptare a conversațiilor electronice / mesaje. Excluderea cazurilor de interceptare neautorizată a conversațiilor / mesajelor telefonice.

Excluderea răspunderii personale

Excluderea răspunderii personale a persoanelor cu funcții de răspundere pentru infracțiunile / contravențiile comise, spre exemplu cele legate de încălcarea legislației în domeniu, sau a autorizației deținute, sau drepturilor consumatorilor, etc. Acestea sunt contravenții comise în procesul activității economice, care sunt parte a riscului comercial. Deci, răspunderea pentru asemenea încălcări trebuie să o suporte agentul economic, dar nu administratorul personal. În opinia noastră, este o practică abuzivă a Statului de a încerca să elimine asemenea încălcări prin introducerea răspunderii personale a administratorului.

Art. 190 din Codul penal al RM „Escrocheria”

Completarea art. 190 „Escrocheria” din Codul penal al RM cu răspunderea pentru neexecutarea premeditată (intenționată) a obligațiilor contractuale, care a cauzat daune în proporții mari. Unele societăți, în speță fiind vorba de cele din industria telecomunicațiilor, se confruntă cu un număr mare de fraude comise de către agenții economici, care solicită procurarea unor volume importante de dispozitive cu achitare în rate și/sau la preț promoțional (subvenționat) sub pretextul că ar avea nevoie de acestea pentru pornirea sau extinderea afacerii. După obținerea dispozitivelor, aceștia încetează orice plăți, iar dispozitivele sunt înstrăinate (de regulă prin intermediul platformelor online de anunțuri / publicitate), banii obținuți fiind însușiți de infractori. Pentru a putea continua procurările frauduloase, infractorii deschid firme noi, folosind persoane interpușe în calitate de asociați, administratori sau reprezentanți prin procură. Astfel, în cazul de față este vorba despre un comportament infracțional repetat, atunci când cumpărătorul procură dispozitivele fără intenția de a le achita, dar cu scopul de a le înstrăina și însuși / obține venitul realizat.

